

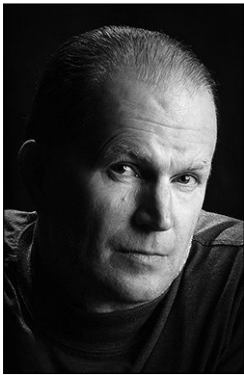
RAX RINNEKANGAS

NÄKYMÄTÖN
KIRJA

LURRA Editions

LURRA EDITIONS KIRJASTO

NÄKYMÄTÖN
KIRJA

© Leena Louhivaara

Rax Rinnekangas on kirjailija, elokuvaohjaaja. Hänen viimeisimpiä teoksiaan ovat *Kaikki kenkieni nauhat* (2025), tutkielma kengännauhojen psykologisesta roolista elämässämme; *Mehiläiskerääjä* (2024), kertomus tytöstä, joka rakasti mehiläisiä ja raiskattiin; *Inarin aika* (2024), unikirja aikakäsitteestä ja sen muuttumisesta; *Talvipuutarha* (2023), kertomus seurauksista, kun nuori tyttö tekee eroottisen ehdotuksen miesopettajalleen; *Narkomania – Kirjailija – Media*

– *Nobel* (2022), kuvaus valheista, joilla kansainvälinen media teki Nobel-palkitusta Peter Handkesta yhden kirjallisuudenhistorian vihatuimmista hahmoista 90-luvulla käytyjen Jugoslavian hajoamisotien seurauksena; *Baabel – kirjojen juurella* (2022) – matka kirjojen maailmoihin ja maailmoihin kirjojen juurella. Rinnekangas on ohjannut kymmenen Arthouse-elokuvaa ja vajaan 20 dokumenttia. Maailmanmaineen saavuttanut *Five Master Houses of the World* -kokoelma sisältää dokumentit Konstantin Melnikovin (Venäjä), Alvar Aallon (Suomi), Luis Barragánin (Meksiko), Le Corbusierin (Ranska) ja Tadao Andon (Japani) suunnittelemista mestaritaloista. Valokuvaajana hän julkaisi kuvateoksia mm. Holokaustista ja piti yli 60 yksityisnäyttelyä eri maissa (Museo Nacional Centro de Arte Reina Sofia, Madrid, 2003). Kaunokirjallisia teoksia on julkaistu mm. Ranskassa, Saksassa ja Espanjassa. Hänen työnsä ovat saaneet palkintoja – mm. valtion valokuvataidepalkinto, valtion kirjallisuuspalkinto, Varsinais-Suomen taidepalkinto, Jury Prize and Audience Prize, Ethnofest, Berliini, Honoured Prize of Jury of FIFA, Montreal, Alex North Prize, Espanja, Film Festival Carnival Award, Singapore, Special Award of Jury, Socially Relevant Film Festival, New York, Suomen Kirjailijaliiton tunnustuspalkinto. *Näkymätön kirja* on kuvaus arvoituksellisesta naisesta, joka asettuu Espanjan vuoristossa sijaitsevaan luostarikylään ja käynnistää ihmeen: hän perustaa kirjaklubin, joka muuttaa koko paikallisen elämän. Samalla hän avaa kirjallisuuden aivan uudelle tasolle, luoden Näkymättömän kirjan, joka muuttaa lukijat tekijöiksi. Kaikkeaa tätä kehystää naisen oma uskomaton kertomus elämänsä tiestä vuorille.

RAX RINNEKANGAS

NÄKYMÄTÖN
KIRJA

LURRA Editions

Kirjan alkulause on kokoelmasta:
Louise Glück: *Talvisia reseptejä kollektiivista*,
Suomentanut Anni Sumari, Enostone kustannus, 2021

© Rax Rinnekangas

LURRA Editions
www.lurraeditions.fi

Kansi ja taitto: Kim Söderström

Kirjapaino: Libri Plureos GmbH, Friedensallee 273,
22763 Hampuri, Saksa

Ilmestynyt ensimmäisen kerran vuonna 2026.

ISBN: 978-952-7380-62-8

”Hän opettaa minulle
aavikon ruohojen nimet;
Minulla on kirja
koska ruohoja on mahdoton nähdä.”

Louise Glück

KYLÄ JA LUOSTARI

1.

Kaksituhattaluvun toiselta vuosikymmeneltä alkaen, yleensä talvisaikaan, tein lukuisia matkoja Pohjois-Espanjaan ja siellä erityisesti Castilla y Leónin autonomiaan, sinne sijoittuvien elokuvieni tähden, ja viivysin noilla matkoillani useimmiten viikon ja kuvausten aikana kauemmin. Pääkohteeni oli muutama sata kilometriä Madridista pohjoiseen, yli tuhat metrin korkeudessa, vuorten sylissä, sijaitseva pieni luostarikylä, jossa tapasin majoittua Plaza Mayorin reunalla sijaitsevaan kolmikerroksiseen, rustiikkiseen hotelliin, jonka puitteet ja ilmapiiri toivat mieleeni aristokraattiset Zorro-elokuvat.

Jo siirtymä pohjoiselta valtatieltä, Auto-
via del Nortelta, kohti Los Sagrados de
Yeclaa tasankona leviävän maiseman
halki, jolla silmä näki kauas, mutta
erotti vain vihreää ja taivaan sineä,
antoi esimaun siitä, että oltiin kuin toi-
sessa ajassa. Kylien määrä harveni, kuta
pitemmälle luotisuora tie vei, ja tien-
viitat osoittivat lukuisiin erakkomajoi-
hin ja kappeleihin ja muihin vanhojen
pyhiinvaellusreittien käyntikohteisiin
vajaan tunnin ajon aikana ylöspäin kii-
peävässä maisemassa. Ennen Yeclan vuo-
ristoa, joka erotti Sagradosin muusta
maailmasta, tie halkaisi kylän, jonka ole-
musta hallitsi valtaisa katedraali jylhine
julkisivuineen ja haikaraperheen asutta-
mine kellotapuleineen, ja kun vuokraa-
mani auto sitten ujelsi Yeclan alittavaan,
muutamien satojen metrien pituiseen
tunneliin, koin aivan kuin irtautuvani
jostakin, ja kun valo jälleen häikäisi sil-
mäni, koin saapuvani kotiin.

Kodin tunteen loi todennäköisesti kaksi tekijää: Sagradosin kylän sijainti hyvin syrjäisessä paikassa, jonne oli oikeasti mentävä eikä vain poikettava päätieltä matkalle jonnekin muualle, ja toiston kulttuuriksi muodostunut tapani, kaikista vaihtoehtoista Pohjois-Espanjassa, palata juuri tänne, jossa luonnon karut olosuhteet koki voimakkaasti aamujen hiljaisuudesta iltojen pimeyteen, mitä sävyttivät ympäröivän vuoriston loputon kohina ja tuuli, jota luostarikirkon säännöllisesti soivat kellot säestivät. Kolmas yhtä olennainen tekijä olivat ihmiset, joihin olin tutustunut tienoolla.

Tres Campanas -hotelli sijaitsi keskustorilla, jonne katu kiipesi kylän laidalta kapeana kuiluna kylää hallitsevan munkkiluostarin muurin viertä pitkin. Kadun toisella puolella levisi kylätalojen rintama, josta lähtivät kujat kylän

sisuksiin, jota kesäkausina asuttivat Madridista ja muualta kotiseudulleen palaavat ihmiset, mutta jossa talot heti sesongin jälkeen, talvea vasten, nukkuivat ikkunaluukut visusti kiinni. Kylän ympärivuotinen elämä sijoittui torin ympärille, jonka kahdella sivustalla sijaitsivat muutamat baarit ja hostellit, Tres Campanas tyylikkäämpänä, ja kolmannella sivulla apteekki ja kunnantalo, Ayuntamiento, ja torin tulokulmalla luostarin kirkko, jonka takana levisi benediktiiniläismunkkien valtakunta valtaisine fasadeineen ja sen takaisine puutarhoineen kohti pientä jokea ja joen takaista vuoristoa.

En osannut ajatella Herran kämmenellä, yli tuhannen metrin korkeudessa, vuorten sylissä, sijaitsevaa syrjäistä kylää ilman sen luostaria ja luostarin roomalaista claustroa ja kirkkosalia, enkä luostaria ilman kylää.

Kyse oli hartauden kaltaisesta arkkitehtuurista, jonka kruunasivat useita kertoja päivässä toistuvat munkkien gregoriaaniset cantot luostarin kirkossa – ilmatilan ollessa näillä korkeusasteilla niin ohutta, että seudulla sanottiin heikkokuntoisten polvia kolottavan, elleivät nämä käyneet säännöllisesti messussa. Olin kunnioittanut uskomusta ja istunut etenkin ensimmäisinä vuosinani kylässä liki joka aamu ja ilta 1000-luvun alkupuolella rakennetun vanhan kirkon tilalle paljon myöhemmin kohonneen uusklassisen kirkon akustisesti vaikuttavassa, jylhässä tilassa kuuntelemassa veljien laulua.

Olimme työryhmäni kanssa ajatelleet kuvaavamme tulevan elokuvan tietyt kohtaukset luostarin läheisyydessä ja loput kohtaukset ympäröivissä maisemissa ja kylissä Yeclan toisella puolella. Kyse oli itsenäisestä jatko-osasta

draamalle, jonka olimme toteuttaneet luostarissa, erityisluvalla, pari vuotta aiemmin. Sen tähden, majoittuessani nyt Tres Campanasiin, tällä kertaa neljäksi yöksi, vietin kaksi päiväsydäntä, varhaisen aamiaisen jälkeen, ajellen pitkin Arlanzan laaksoa halkovia teitä ja kävellen kylien kujilla ja kukkuloilla, jotta saisin kokonaiskuvan alueesta ja löytäisin vielä muutamia paikkoja, joihin sijoittaisin tulevan elokuvan kertomuksen, nauttien lounaat ja päivälliset tienoon muissa kylissä, palaten Sagra-dosiin ja Tres Campanasiin molempina iltoina vasta hieman ennen puolta yötä.

Sen vuoksi en kohdannut Tres Campanasin erikoista asukkaa kahtena ensimmäisenä päivänä enkä iltana, kuten en ollut kohdannut häntä edellisinä käyntikertoinakaan. Toki tiesin tämän tuntemattoman henkilön sukupuolen ja iän suurin piirtein ja kan-

Unenomainen kertomus kirjojen
tuntemattomuuksista ja naisesta
tuntemattomuuksien keskellä

Matkalla omiin häihinsä lähelle Madridia
ranskalainen nainen pysähtyy lounaalle
luostarikylään Espanjan vuoristossa.

Hän asettuukin kylään ja käynnistää
ihmeen; perustaa kirjallisuusklubin,
joka muuttaa koko tienoon elämän.

Klubin ytimessä on Näkymätön Kirja,
joka tekee lukijoistaan tekijöitä.

Kuka arvoituksellinen nainen on?
Mistä hänen kirjallisuuskäsityksensä?

Tätä kaikkea pohtii pohjoismaalainen
elokuvaohjaaja, joka valmistelee samalla
seudulla kuvattavaa elokuvaansa.

